

Het webinar
begint over 60
seconden

#wvgrip

Het webinar
begint over 30
seconden

#wvgrip

Het webinar
begint over 10
seconden

#wvgrip

Informatiebehoefte van burgers en journalisten

13 november 2025

Twaalfde week van Grip op Informatie

Het programma in vogelvlucht

"Altijd fijn om aan te kunnen sluiten bij de webinars van Grip op informatie."

Donderdag 6 november 2025

- 09.00 - 10.00 Webinar Verantwoordelijkheid tonen, data schonen! ●●●●
- 11.00 - 12.00 Webinar betekenisvolle actieve openbaarmaking, hoe doe je dat? ●●●
- 14.00 - 15.00 Webinar openbaarheid in Den Haag: van strategie tot concrete uitvoering ●●●●
- 10.00 - 15.00 Bijeenkomst Internationale dag van de digitale duurzaamheid ●

Maandag 10 november 2025

- 09.30 - 17.00 Congres 'De inwoner centraal: aan de slag voor een open overheid' ●●●

Dinsdag 11 november 2025

- 09.00 - 10.00 Workshop Tips voor Teams ●●●●●●●
- 11.00 - 12.00 Webinar Green IT: Praktische tips voor het verkleinen van uw digitale voetafdruk ●●
- 13.00 - 14.00 Webinar VNG Visie op informatiehuishouding ●●●●●●

Woensdag 12 november 2025

- 09.00 - 11.00 Webinar Juridische handreiking 'Woo in de gemeentelijke praktijk' ●
- 13.00 - 14.00 Teamsmeeting Kick-off koplopers aanleverloket ●●●
- 15.00 - 16.30 Webinar M365 inrichting gemeente Zaanstad ●●

Donderdag 13 november 2025

- 10.00 - 11.30 Digitale sessie projectleiders Woo ●
- 13.00 - 14.00 Webinar informatiebehoefte van burgers en journalisten ●●●
- 15.00 - 16.00 Webinar De digitale werkplek bij de Stad Antwerpen ●●●●●●●

Extra webinar

Woensdag 10 december 2025

- 14.00 - 15.00 Webinar Ervaringen van Woo-ambassadeurs ●●●

"Goede tips voor de praktijk, geeft stof tot nadenken."

Doelgroepen

Programma

- **Guido Enthoven**

adviseur open overheid Instituut Maatschappelijke
Innovatie

- **Benno van Tilburg**

projectleider Woo bij de gemeente Alkmaar

Onderzoek Informatiebehoeften

Instituut Maatschappelijke Innovatie

Dr. Guido Enthoven

Opdrachtgever: Ministerie van BZK

13 november 2025

Kernvragen

- Wat zijn de informatiebehoeften van burgers en journalisten aan overheidsinformatie?
- Welke informatiebehoeften op inhoud en documenttype zijn af te leiden uit analyses van Woo-verzoeken?
- Wat zijn gewenste vormen van ontsluiting, wat zijn *best practices* en welke mogelijkheden zijn er voor afspraken tussen de informatieverzoeker en de overheid.

Aanpak

- 70 interviews met journalisten en ambtenaren
- Analyse van Woo-verzoeken in 2023 op thema's
- Literatuuronderzoek
- Kwantitatieve analyses

Informatiebehoeften als terra incognita

Er is nauwelijks onderzoek gedaan naar informatiebehoeften van gebruikers van overheidsinformatie.

Dit gebrek aan inzicht op het gebied van informatiebehoeften is opmerkelijk, gezien de toenemende aandacht voor transparantie.

Data woestijn

Het ontbreekt aan geaggregeerde gegevens over Wob-verzoeken:

- inhoud
- omvang
- type indieners
- verstrekte documenten
- gebruikte weigeringsgronden
- doorlooptijd
- kosten van afhandeling
- tevredenheid verzoekers

Gebruikers overheidsinformatie

- Ambtenaren
- Burgers (als klant of staatsburger)
- Maatschappelijke organisaties
- Bedrijven
- Journalisten
- Wetenschappers
- Volksvertegenwoordigers

PERSONA'S OPENBAARHEIDSCENTRUM

WELKE INFORMATIEBEHOEFTE HEEFT DE AMSTERDAMMER?

INSTITUUT
MAATSCHAP-
PELIJKE
INNOVATIE

**PARTICIPATIE
GEMOTIVEERD**

**Als betrokken
inwoner**

Wil ik
(on)gevraagd mijn
mening geven over
beleid in mijn
straat, buurt,
stadsdeel of stad

Zodat ik inspraak
heb in beleid dat
mij direct raakt en
het gevoel krijg dat
mijn mening
invloed heeft.

**CONTROLLEREND
GEMOTIVEERD**

**Als kritische
inwoner**

Wil ik mijn recht
uitoefenen om te
controleren of het
beleid van de
gemeente wel
effectief of
werkbaar is

Zodat ik zo nodig
daar actie over kan
ondernemen en het
beleid kan
aanvechten.

**BETROKKEN
BEWONER
GEMOTIVEERD**

**Als bewoner of
ondernemer**

Wil ik meer
informatie, hulp of
inspraak hebben
over wat er in en
om mijn huis heen
gebeurt

Zodat ik dat beter
begrijp, geholpen
kan worden, of
inspraak kan geven
indien nodig.

**WERK/STUDIE
GEMOTIVEERD**

**Als journalist,
student of
onderzoeker**

Wil ik bepaalde
(historische)
informatie bij de
gemeente opvragen
of commentaar en
uitleg over
bepaalde
onderwerpen of
beleid krijgen

Zodat ik mijn
onderzoek goed
kan doen.

**POLITIEK
GEMOTIVEERD**

**Als politiek
betrokken inwoner**

Wil ik inspraak
hebben of controle
uitoefenen in
(bijvoorbeeld) de
gemeenteraad

Zodat ik mijn
standpunten kan
uitdragen, het
beleid kan
beïnvloeden of de
gemeente kan
aansporen om actie
te ondernemen.

**HISTORISCH
GEMOTIVEERD**

Als individu

Wil ik meer te
weten komen over
mijn persoonlijke/
familiegeschiedenis
of die van mijn
huis of buurt

Zodat ik daarmee
een persoonlijk
doel kan nastreven.

**ORGANISATORISCH
GEMOTIVEERD**

Als stadsbewoner

Wil ik hulp,
begeleiding of
informatie vanuit
de gemeente

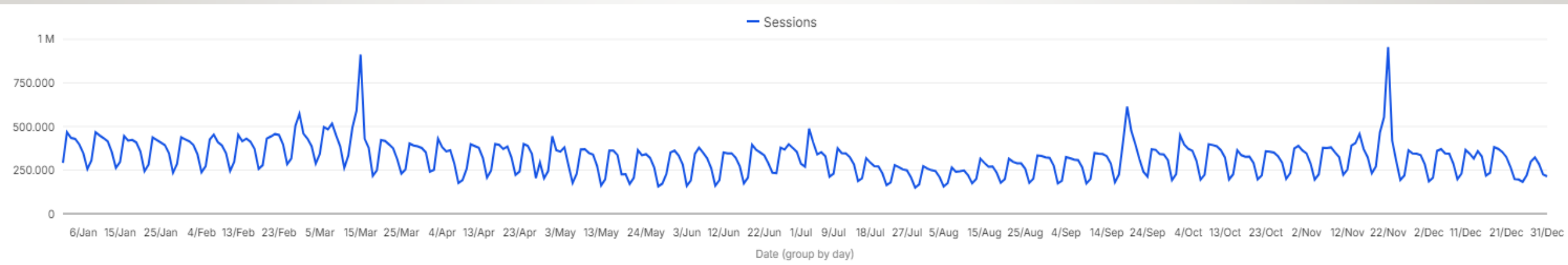
Zodat ik mijn
project kan
realiseren.

Er is een grote behoefte aan overheidsinformatie

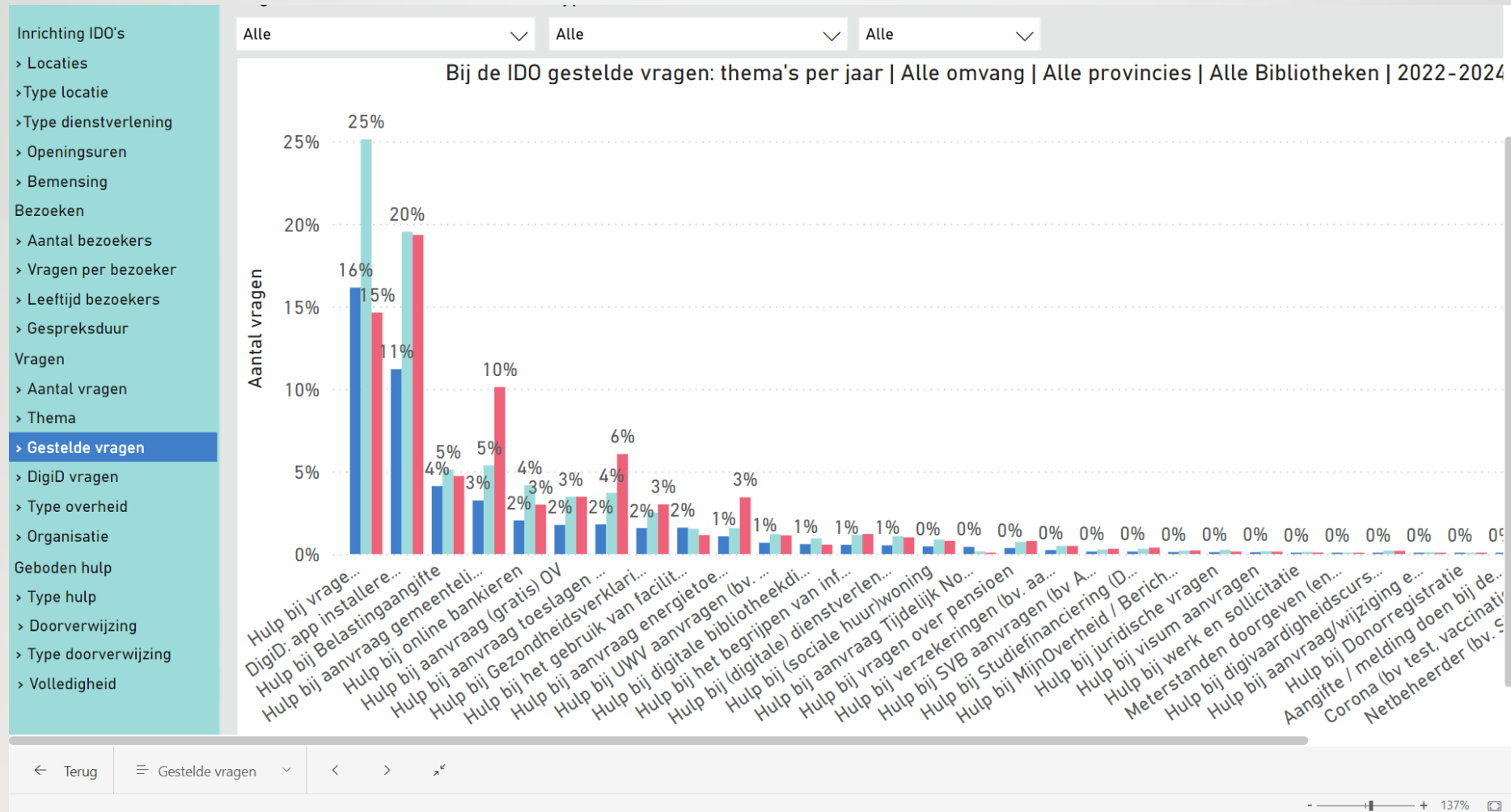
- 117 miljoen bezoeken per jaar op Rijksoverheid.nl.
- Naast Rijksoverheid.nl zijn er nog minimaal 30 grotere portals op rijksniveau zoals Overheid.nl, DUO.nl en Belastingdienst.nl.
- 342 gemeenten - de eerste overheid - hebben een eigen website
- In totaal meer dan een miljard pageviews per jaar.

Belastingtelefoon	7.7 miljoen
DUO	1 miljoen
Burgervragen kerndepartementen	250.000
Woo-verzoeken kerndepartementen	3.000
Indicatie omvang informatievragen 2023	

Bezoeken rijksoverheid.nl, januari-december 2023

Vragen bij Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's)

Persoonlijke informatiebehoefte

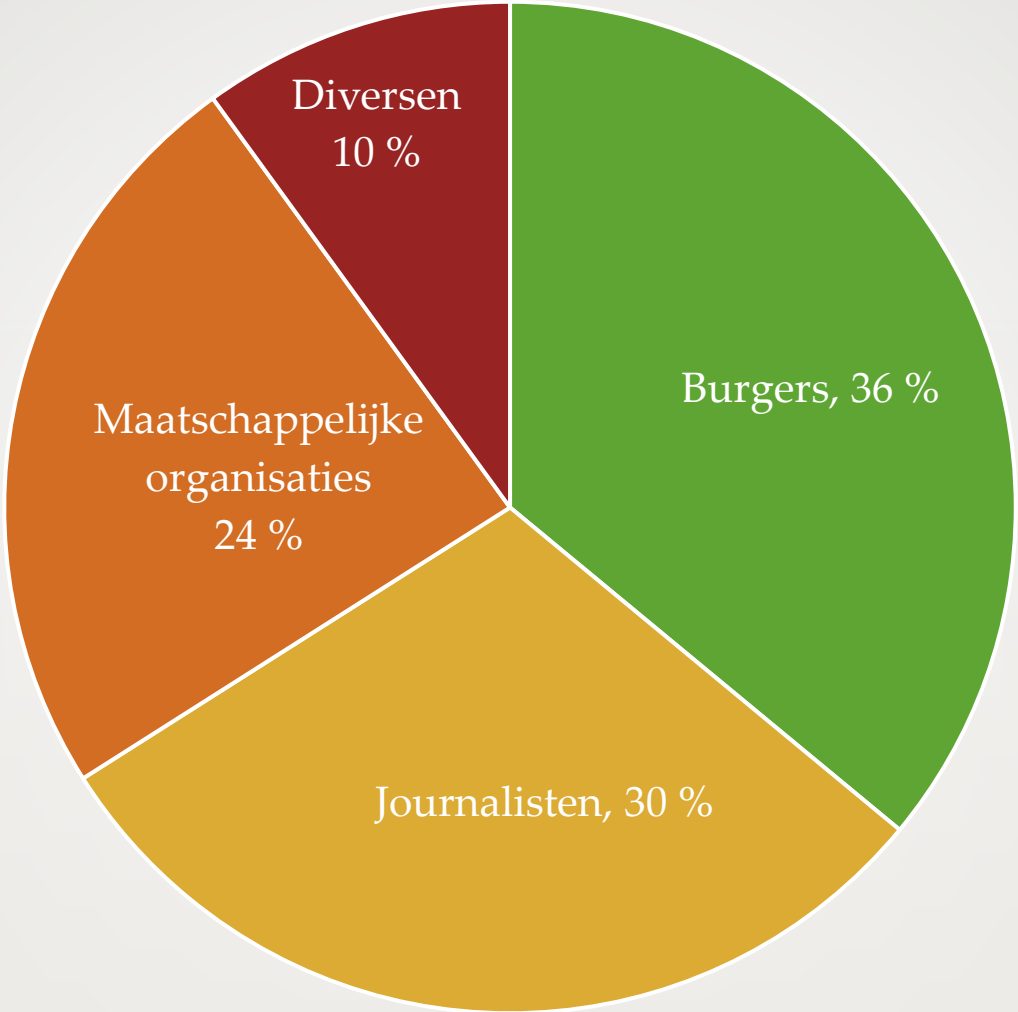
- Focus op informatie over dienstverlening die raakt aan het persoonlijk belang van de verzoeker.
- Bijvoorbeeld: informatie over belastingen, toeslagen, schoolvakanties, Verklaring omtrent Gedrag en studiebeurzen.
- Naar schatting is op Rijksniveau ongeveer 35 % van alle Woo-verzoeken afkomstig van burgers; het grootste deel gaat over een zaak waarbij persoonlijke belangen een rol spelen.
- In grote gemeenten lijkt het aandeel van burgers in het aantal Woo-verzoeken groter (ongeveer 60 %).

Meest bezochte onderwerpen op Rijksoverheid.nl

- Schoolvakanties
- Coronavirus COVID-19
- Minimumloon
- Arbeidsovereenkomst en cao, vakantiedagen en vakantiegeld
- Koopkracht
- Vaccinatie tegen het coronavirus
- Woning huren
- Verkiezingen Provinciale Staten en waterschappen 2023
- Paspoort en identiteitskaart
- Verkiezing Tweede Kamer
- Arbeidsovereenkomst en cao
- Waardering onroerende zaken (WOZ)

Maatschappelijke informatiebehoefte

- De maatschappelijke informatiebehoefte richt zich op het verkrijgen van informatie **over grote maatschappelijke thema's** als stikstof, veiligheid, klimaat of migratie.
- De maatschappelijke informatiebehoefte is veelvormig en beweeglijk.
- Zij volgt ook de **maatschappelijke actualiteit**, bijvoorbeeld het Cornelius Haga Lyceum, de kwestie Laurentien of de mondkapjesdeal met Van Lienden.

■ Burgers ■ Journalisten ■ Maatschappelijke organisaties ■ Onderzoekers, bedrijven, advocaten

Voorbeelden Woo-verzoeken

- Onderzoek naar het STAP-budget voor nascholing.
- Woo-verzoek naar de compensatie voor Groningers die schade hadden geleden door de gasbevingen. Welke opties zijn de revue gepasseerd, welke belangen waren daarin dominant?
- De oprichting van een Multi Interventie Team van Justitie. Wat was de achtergrond van dit besluit, welke scope heeft dit team?
- Woo-verzoeken naar de Pfas Rijnmond. Wat is er bekend over gezondheidsrisico's, inspecties en metingen?

Meerjarenanalyse Woo-verzoeken LNV

Stikstof (totstandkoming maatregelenpakket stikstof, lijst PAS-meldingen, ammoniak en stikstofbeleid, PAS Luchthavens, bestuurlijk overleg Stikstof, berekeningen stikstofreductie, etc.).

Gewasbescherming (gewasbescherming bijenrichtlijn, risico's gewasbescherming, KPMG-rapport gewasbescherming, gewasbeschermingsmiddelen en Parkinson, etc.).

Fosfaat (Fosfaatrechten, melkquotum en fosfaatrechtenstelsel, EU correspondentie fosfaatrechten, derogatieonderhandelingen EU, Actieprogramma nitraat, data-uitwisseling fosfaatrechten, etc.).

Schiphol (Vergunningen Schiphol, Aeriusberekeningen Schiphol, Natuurvergunningen Schiphol en Lelystad Airport, Besluit niet handhaven Schiphol)

Landsadvocaat (Kosten Landsadvocaat, Correspondentie LNV en Landsadvocaat).

Woo-verzoeken gemeenten

Ruimtelijke Domein

Omgevingsplannen

Bouwprojecten, omgevingsvergunningen

Openbare ruimte en handhaving

Mobiliteit en verkeer

WOZ-waarde en Erfpacht

Energie, windmolens, zonnepanelen

Woo-verzoeken gemeenten

Sociaal Domein

Asielbeleid

Vergoeding uitkeringen sociaal domein,
WMO

Opvang vluchtelingen Oekraïne

Bestuurlijke zaken, besluitvorming

Integriteit

Diversen

High Value datasets VNG (n = 40)

- raadsinformatie
- evenementen
- horeca
- afvalcontainers
- parkeren
- meldingen openbare ruimte
- onderwijsdata
- wegwerkzaamheden

Woo-verzoeken van journalisten

De maatschappelijke informatiebehoefte komt vooral tot uitdrukking in de Woo-verzoeken van journalisten en maatschappelijke organisaties.

Ongeveer 20 % van de Woo-verzoeken op nationaal niveau wordt gedaan door journalisten.

Met hun artikelen met soms tienduizenden lezers voorzien zij in een bredere maatschappelijke informatiebehoefte.

Reconstructie van besluitvorming

Journalisten richten zich vaak op het reconstrueren van besluiten.

- Wat zijn de belangrijkste gebeurtenissen, feiten en cijfers?
- Welke voorstellen of alternatieven zijn overwogen?
- Welke actoren of bedrijven hebben hun invloed uitgeoefend op de besluitvorming?
- Waar is het mis gegaan?
- Wat zijn de lessen die hieruit geleerd kunnen worden?

Type documenten

- Er zijn verschillen in het type opgevraagde documenten.
- Soms gaat het om een heel gericht verzoek. Regelmatig wordt ook 'alles' opgevraagd over een bepaalde kwestie.
- Het gaat vaak om schriftelijke verslagen van overleggen, nota's of achterliggende data.
- In termen van aantallen zijn e-mails tegenwoordig het meest verstrekte type document.

E-mails voor reconstructie van beleid

“Ook emails zijn vaak relevant om beleidsvorming te reconstrueren. Daarbij verschilt het per dossier hoe diep je in een organisatie moet duiken. Bij het STAP-dossier haalden we veel relevante informatie uit e-mails van ambtenaren in schaal 12. Om appjes vraag ik liever niet omdat het zowel voor de verstrekker als de ontvanger veel tijd kost. Maar als zij ervoor kiezen om een Signal-groep op te zetten voor beleidsvorming van het Multi Interventie team, dan moeten ze niet gek opkijken als wij daar vervolgens naar vragen.”
(journalist)

Voorkeuren van journalisten

Journalisten waarderen de ontsluiting van overheidsinformatie via **een tijdslijn**, met daarin een overzicht van de belangrijkste documenten.

Daarnaast vinden ze het belangrijk om de beschikking te krijgen over de **achterliggende data**.

Voor hen is het belangrijk om de informatie **snel** ter beschikking gesteld te krijgen met het oog op de actualiteit en nieuwswaarde.

Actieve openbaarheid, best practices

- Ruimhartige verantwoording achteraf. Model Zuid-Holland, DGO Stikstof
- Openbaar maken stukken Bestuursraad UWV, Ministerie van Financiën
- Openbaar maken stukken dossier vreugdevuren Scheveningen

Best practice ontsluiting

BZK tijdlijn totstandkoming kabinetsreactie op de Woo-invoeringstoets

The screenshot shows a web browser window with the URL open-overheid.nl/over-open-overheid/tijdlijn-totstandkoming-kabinetsreactie-woo-invoeringstoets. The page content is as follows:

... functioneren van het openbaar bestuur.

- ➔ [Kamerbrief advies Regeringscommissaris Informatiehuishouding n.a.v. Woo-invoeringstoets](#)
- ➔ [Beslisnota advies RC IHH n.a.v. Woo-invoeringstoets](#)
- ➔ [Advies RC IHH over Invoeringstoets Wet open overheid](#)

Eind januari/februari 2024
Aanbevelingen uit invoeringstoets worden rijksbreed besproken

In februari wordt de invoeringstoets met bijbehorende aanbevelingen en het proces en de aanpak voor de kabinetsreactie in diverse rijksbrede overleggen besproken:

- ➔ Zie hier het voorliggende [aanbiedingsformulier](#) met bijbehorende [nota](#)
 - ➔ [Verslag van het Interdepartementaal Overleg Open Overheid \(IOOO\) op 25 januari 2024](#)
 - ➔ [Verslag van het Interdepartementaal Woo-overleg \(IWO\) op 6 februari 2024](#)
 - ➔ [Verslag van het Interdepartementaal Hoofdenoverleg Juridische Zaken \(IHJZ\) op 13 februari 2024](#)
 - ➔ [Verslag uit de besluitenlijst van de Interdepartementale Commissie Bedrijfsvoering Rijk \(ICBR\) op 27 februari 2024](#)
 - ➔ [Verslag van het Interdepartementaal Overleg Wetgeving en Juridische Zaken \(IOWJZ\) op 29 februari 2024](#)

Maart 2024

1 . Maak jaarlijks minimaal één topdossier actief openbaar

- Kies een dossier waar veel maatschappelijke belangstelling voor is.
- Thema's als asielmigratie, de wolf in Nederland, klimaat, of de afhandeling van de Toeslagenaffaire. Op lokaal niveau het erfpachtdossier door de gemeente Amsterdam. Of het vuurwerkdossier Scheveningen door de gemeente Den Haag.
- Deze dossiers dienen elk kwartaal geactualiseerd te worden.
- Ieder jaar wordt een nieuw topdossier toegevoegd. Dit is goed doenbaar voor het betrokken overheidsorgaan.
- Zo kunnen er op nationaal niveau na vier jaar 60 grote dossiers actief openbaar gemaakt zijn.

2 . Organiseer periodiek overleg met belanghebbenden over hun informatiebehoeften

- Ieder ministerie of gemeente heeft wel een aantal brancheverenigingen, maatschappelijke organisaties of media die op hun terrein actief zijn.
- Zij hebben belang bij een goede informatievoorziening.
- Zij kunnen in een jaarlijks overleg richting geven aan de actieve openbaarheid door hun specifieke informatiebehoeften te delen.
- Ze hebben mogelijk bruikbare ideeën over hoe dit beter georganiseerd kan worden.

3 . Leg een koppeling tussen actieve openbaarheid en burgerparticipatie

- Laat ieder ministerie jaarlijks een thema kiezen waarbij ingezet wordt op burgerparticipatie.
- Daarbij hoort dan de actieve openbaarmaking van de relevante feiten, cijfers en achtergronden en het inzicht geven in de verschillende beleidsopties, voorstellen en argumentatielijnen.

4 . Presenteer de belangrijkste documenten via een tijdslijn.

- In een tijdslijn wordt het voor geïnteresseerden visueel duidelijk gemaakt welke informatie in welke volgorde door welke actor/gremium is geproduceerd.
- Dat kunnen bijvoorbeeld onderzoeksrapporten, verslagen van een bestuursraad, MT-overleg, nota's of Kamerstukken zijn.
- Op deze wijze wordt overheidsinformatie veel meer inzichtelijk en beter doorzoekbaar gemaakt.

5 . Benut AI-tools voor openbaarheid

- Bij een Woo-verzoek kunnen AI-tools een rol spelen in het verzamelen en selecteren van informatie.
- Gebruikers kunnen AI-chatbots vragen stellen over specifieke onderwerpen, zoals subsidies, of overheidsbeleid.
- Via AI kunnen ook ingewikkelde beleidsdocumenten of datasets worden samengevat in begrijpelijke taal.
- Daarbij moet gebruik gemaakt worden van verantwoord getrainde AI die verwijst naar de echte bronnen.

Kennisbank Grip op Informatie

Filters

Thema

- Actief openbaar maken (13)
- Basis van informatiehuishouding op orde (21)
- Digitaal samenwerken en referenties (9)
- Duurzaam toegankelijk (40)
- Informatiehuishouding op hoger niveau: volgende stappen (5)

+ [Laat alle filters zien](#)

Verplichting

- Could (30)
- Must (14)
- Should (44)

Bestandstype

- audio (1)
- pdf (5)

Kennisbank Grip op Informatie (89)

Dit is de kennisbank van het project Grip op Informatie. Lees alles over Grip op Informatie op onze speciale projectpagina.

Sorteren: ^

De Wet open overheid in de gemeentelijke praktijk

> [De Wet open overheid in de gemeentelijke praktijk](#)

In de gemeentelijke praktijk leven 3 jaar na invoering van de Wet open overheid (Woo) nog veel vragen over de toepassing ervan. Deze handreiking is een hulpmiddel voor (juridisch) medewerkers die zich bezighouden met de uitvoering van de Woo. In... [Meer lezen](#)

Oktober 2025

Wegwijzer voor Woo, Wmebv en Bdto bij samenwerking

> [Wegwijzer voor Woo, Wmebv en Bdto bij samenwerking](#)

De VNG heeft een wegwijzer samengesteld voor de toepassing van 3 belangrijke informatiewetten in gemeentelijke samenwerkingsverbanden. Het gaat om de Wet open overheid (Woo), de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) en het Besluit digitale toegankelijkheid overheid (Bdto). Praktische wegwijzer... [Meer lezen](#)

Augustus 2025

Handreiking 'Actief openbaar maken doe je zo!' - werkversie

> [Handreiking 'Actief openbaar maken doe je zo!' - werkversie](#)

De handreiking 'Actief openbaar maken doe je zo!' gaat in op het implementeren en uitvoeren van actieve openbaarmaking, de verplichte informatiecategorieën uit de Wet open overheid (Woo-art. 3.3) en de inspanningsverplichting (art. 3.1). De handreiking heeft een grondige make-over gehad... [Meer lezen](#)

Kenniscommunity Informatie en Archief (KIA) / Grip op Informatie

The screenshot shows the VNG Grip op Informatie website. At the top, there is a navigation bar with links for 'Entree', 'Tijdslijn', 'Agenda', and 'Admin', along with a user profile 'Groepsbeheerder' and a 'Wijzig widget' button. Below the navigation bar is the VNG logo and the title 'Grip op Informatie'. A short paragraph describes the program's goal: helping municipalities utilize information sharing opportunities for transparency, efficiency, innovation, and service. Below this is a banner for the 'Twaalfde week van Grip op Informatie'. The main content area is divided into three columns: 'Team Grip op Informatie' with contact information for Jeroen Jonkers and Desree Groeneveld Bloemhof; 'Nieuws Woo' with news items about transparency, a new handbook, and a podcast; and 'Agenda (online) bijeenkomsten GOI' with a calendar for October 2025. At the bottom, there are several promotional tiles for digital sessions, webinars (2025 and 2024), and podcasts.

VNG | Grip op Informatie Entree Tijdslijn Agenda Admin Groepsbeheerder

Wijzig widget

VNG | Grip op Informatie

VNG Grip op Informatie

Het programma [Grip op Informatie](#) helpt gemeenten om kansen te benutten die de informatiesamenleving met zich meebrengt. Een stevige grip op informatie biedt kansen op het gebied van transparantie, efficiency, innovatie en dienstverlening. Maar ook op het gebied van datagedreven werken en in de contacten met inwoners en ondernemers.

Twaalfde week van Grip op Informatie

Team Grip op Informatie

Vragen aan het team? Neem direct contact op met een van ons of mail naar gripopinformatie@vng.nl.

Jeroen Jonkers
0614016061

Desree Groeneveld Bloemhof
0612344885

Nieuws Woo

Podcast Grip op Informatie: Meer aandacht voor transparantie bij waterschappen, provincies, gemeenschappelijke regelingen en gemeenten!

Nieuwe 'Handreiking Woo In de gemeentelijke praktijk'

Podcast Grip op Informatie: Terug- en vooruitblik Peter de Baat en Bert Bouwmeester op hun Woo ambassadeurschap de afgelopen 3 jaar voor de VNG.

Agenda (online) bijeenkomsten GOI

okt 2025						
Ma	Di	Wo	Do	Vr	Za	Zo
29	30	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2

Digitale sessie projectleiders Woo - VNG Forum (Nog geen lid van het forum Grip op Informatie: stuur een mail naar forum_helpdesk@vng.nl)

Kennisbank Grip op Informatie

Podcasts Grip op Informatie

Het programma Grip op Informatie richt zich op twee thema's.

Informatiehuishouding op orde en duurzame toegankelijkheid - Archiefwet

Actief openbaar maken - Wet open overheid

Webinars 2025 vindt u hier

Webinars 2024 vindt u hier

Juridische Q&A Wet Open Overheid (Woo)

Monitoring Implementatie Woo

Save the date!

9 tot en met 13 april 2026:
Dertiende week van Grip op
Informatie

Vragen en tips:
gripopinformatie@vng.nl

Dank u wel voor uw
aandacht!

